

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla dr. Bárdos Rita ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt I. rendű felperes neve (I. rendű felperes címe) I. rendű és az II. rendű felperes (II. rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek Andrassy Pálné dr. ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű és a Herbály Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe) által képviselt II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2008. május 7. napján kelt 15.G.40.056/2006/65. számú ítélete ellen a II. rendű felperes, az I. és a II. rendű alperesek által benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alpereseket további 1.244.540,- (Egymillió-kettőszáznegyvennégyezer-ötszáznegyven) Ft tőke egyetemleges megfizetésére kötelezi; egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II. rendű felperesnek 674.700,- (Hatszázhetvennégyezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy az illetékfeljegyzési jogára tekintettel fizessen meg az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 900.000,- (Kilencszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a székesfehérvári székhelyű P Kft. 2004. június 17-én egy éves határozott idejű közúti fuvarozási szerződést kötött az I. rendű alperessel mint fuvarozóval. A szerződés szerint az I. rendű alperes főbb feladatai közé tartozott a P Kft. rendelkezései szerint Európán belüli országokba műszakilag megfelelő állapotú kamionokkal történő áruszállítás, a járművek karbantartása, esetleges cseréje, a legoptimálisabb útvonal felmérése, az áru lopásával kapcsolatos óvintézkedések megtétele, fuvarkapacitás biztosítása, rakodás során az áru állapotának, csomagolásának az ellenőrzése. A szerződés szerint a fuvarozó jogosult alvállalkozót igénybe venni, amiről a megrendelőt tájékoztatnia kell. Az alvállalkozó tevékenységéért a fuvarozót terheli a felelősség. Az I. rendű alperesnek rendelkeznie kellett fuvarozói és szállítmányozói felelősségbiztosítással, valamint általános felelősségbiztosítással.

A P cég hollandiai központja közép- és nyugat-európai fuvarjainak szervezésére, bonyolítására 2002. december 31-én szerződést kötött a S BV nevű holland céggel. A S cég feladata volt a P cégek áruinak a mozgatása, a szállítási tevékenységek szervezése, koordinálása, ennek keretében a fuvarozókkal való kapcsolattartás, a fuvarozókkal való ártárgyalás és szerződéskötés is a P cégek jóváhagyása mellett. Ennek a szerződésnek a keretében a holland cég látta el konkrét fuvarmegbízásokkal az I. rendű alperest is.

Az I. rendű alperes 2004. augusztus 3-án a holland cégtől angliai fuvar elvégzésére kapott megrendelést, amely szerint 5 tonna elektronikai terméket 1.900,-EUR fuvardíj ellenében kellett augusztus 10-ig a célállomásra eljuttatni. A fuvarmegbízás szerint a fuvarozást a holland cég szállítási feltételei, végrehajtási utasításai szerint kellett elvégezni. A fuvardíjra vonatkozó számlát is ennek a cégnek kellett megküldeni. A fuvar elvégzésével az I. rendű alperes 2004. augusztus 4-én a II. rendű alperessel kötött szerződést 1.400,-EUR fuvardíj ellenében. A II. rendű alperes 2004. augusztus 4-én az árut a P Kft. telephelyén átvette, majd a 15.240 kg súlyú műszaki cikkek fuvarozását megkezdte. A P Kft. mint az áru eladója ugyanezen a napon kiállította a számláját az angliai vevő cég részére 97.632.-GBP-ről. A számlán az eladó CIP áruparitást jelölt meg. A fuvarozás során a sofőr augusztus 9-én Angliában a járművet járó motorral az úton hagyta, hogy megkérdezze az útírányt, amikor a kamionra felugorva, azzal egy ismeretlen személy elhajtott. A járművet a rakománnyal együtt ellopták. A sofőr a rendőrségen feljelentést tett, de sem az áru, sem a jármű nem került elő.

Mivel az áru nem érkezett meg a vevőhöz, ezért a P Kft. a kiállított számlával szemben jóváíró számlát bocsátott ki az angliai partnerének annak igazolására, hogy a számla ellenértéke nem számolandó el a felek között. Az I. rendű felperes és a P Kft. által 2004. január 1-jén aláírt vagyonbiztosítási szerződés alapján a biztosító a biztosított bejelentésére 2004. november 12-én 35.101.901,-Ft-ot a részére átutalt. Ezt követően a P Kft. a fuvarozókkal szembeni követelését a biztosítóra engedményezte. Az I. rendű felperes 2004. augusztus 14-én az I. rendű alperesnek, november 19-én a II. rendű alperesnek küldött felszólító levelet, amiben

bejelentette a 35.101.901,-Ft összegű regressz-igényét. A II. rendű alperes biztosítója 2005. március 19-én 5,6 millió Ft-ot átutalt az I. rendű felperesnek.

Az I. rendű felperes a biztosítási szerződésállományát 2005. december 1-jén a II. rendű felperesre átruházta, amely jogügyletet a PSZÁF-E-II/714/2005. számú határozatával jóváhagyott, így ezen időponttól a P Kft. biztosítója a II. rendű felperes lett. A felperesek között 2006. október 26-án létrejött engedményezési szerződésben az I. rendű felperes többek között a perbeli követelést is engedményezte a II. rendű felperesre.

A felperesek a 2005. augusztus 5-én benyújtott keresetükben az alpereseket a „Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről” szóló, Genfben 1956. május 19. napján kelt Egyezmény (CMR) 17. cikk 1. pontja alapján egyetemlegesen kérték kötelezni 30.746.446,-Ft kár, annak 2004. augusztus 14-től a kifizetésig járó évi 5 % mértékű késedelmi kamat és a perköltség megfizetésére.

Arra hivatkoztak, hogy a P Kft. és az I. rendű alperes között létrejött fuvarozási szerződés alapján az I. rendű alperesnek az áruban bekövetkezett kárért fennáll a kártérítési felelőssége. A II. rendű alperesnek, mint a fuvart ténylegesen lebonyolító alvállalkozónak, az áru ellopásával kapcsolatos mulasztása megállapítható, ezért a kárért fennáll az alperesek egyetemleges helytállási kötelezettsége.

Álláspontjuk szerint az I. rendű alperes felelősségét a szerződés részletesen szabályozza, ezeket a feltételeket az alperes elfogadta, ezért a megállapodást fuvarozóként kötötte meg. Előadták továbbá, hogy az áruszámlán lévő CIP áruparítás egyfelől a nemzetközi gyakorlatban szokványnak minősül, másfelől a megjelölés szerinti felelősségi szabályok kizárólag az áru feladója és címzett jogviszonyában érvényesülnek, annak hatálya nem terjed ki a fuvarozóra, a felelősségét sem befolyásolja. A megjelölés kizárólag arra utal, hogy az áru eladójának vagyonbiztosítása van. Az áru elveszése, megsérülése esetén a rendelkezésétől függ, hogy ki viseli a kárt. Az áru tulajdonosa a feladó volt, őt érte a kár, ezért ő volt jogosult a biztosítási összegre.

Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a felperesek keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a perbeli jogügylet kapcsán szállítmányozóként és nem fuvarozóként járt el, a biztosítási szerződése is szállítmányozói tevékenységre szól. A felek akarata szállítmányozási szerződés megkötésére irányult, a tevékenységi körében csak szállítmányozás szerepel, fuvarozást egyébként sem tudna ellátni, mivel kocsijai nincsenek. Hivatkozott továbbá arra, hogy a szerződés 4.7. pontja szerint a fuvarozó kártérítési felelőssége egyébként is csak súlyos gondatlanság vagy szándékos cselekmények folytán áll fenn, jelen esetben azonban egyik sem valósult meg.

Vitatta a felperesek kereshetőségi jogát az áruszámlán lévő CIP parításra történő hivatkozással, ami azt jelenti az áru feladója és a címzett viszonylatában, hogy a kárveszély az áru fuvarozónak történő átadásától a vevőre szállt át. A biztosító azzal, hogy az áru feladójának fizetett, nem a jogosultnak teljesített, ez azonban az alperesek hátrányára nem szolgálhat, a biztosító regressz-igényt sem érvényesíthet.

A II. rendű alperes az ellenkérelmében ugyancsak a felperesek keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte. Elsődlegesen vitatta a felperesek perbeli legitimációját, figyelemmel arra, hogy álláspontja szerint az angliai P cégnek kellett volna a P Kft.-re a kárigényt engedményezni. Mivel ez nem történt meg, ezért a jogosultsági láncolat megszakadt. Hivatkozott az I. rendű alperessel egyezően az áruszámlán lévő CIP paritásra, továbbá arra, hogy a sofőr nem követett el súlyos gondatlanságot, amikor a célállomás felől érdeklődött és emiatt pár percre a járművet gazdátlanul hagyta.

A Fejér Megyei Bíróság a 2008. május 7. napján kelt 15.G.40.056/2006/65. számú ítéletében kötelezte az alpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg a II. rendű felperesnek 15 napon belül 29.501.900,-Ft-ot, annak 2004. november 12-től évi 5 % késedelmi kamatát, valamint 1.000.000,-Ft + áfa ügyvédi munkadíjat és 900.000,-Ft egyéb perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 60.0000,-Ft + 12.000,-Ft áfa ügyvédi munkadíjat.

Határozata indokolása szerint elsődlegesen a felperesek keresetösségi jogáról kellett döntenie. Ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara által összeállított szabálygyűjtemény szokványnak minősül, rendelkezései nem kényszeríthetők ki, annak alkalmazásáról, az attól való eltérés módjáról a felek szabadon állapodhatnak meg. A CIP áruparitás azt jelenti, hogy az áru eladójának kötelezettsége többek között saját költségén fuvarozási és vagyonbiztosítási szerződést kötni az áru vevője javára, ezért az áruban bekövetkezett kár esetén a vevő jogosult fellépni a biztosítóval szemben. A kockázat átszállásának a helye az áru fuvarosnak történő átadási helye. Mindezek alapján azt kellett tisztáznia, hogy a kárveszély átszállásáról milyen módon rendelkeztek a felek. Ezzel kapcsolatban rögzítette a becsatolt iratok alapján, hogy a P Kft. olyan vagyonbiztosítási szerződést kötött, amiben ő volt a jogosult a biztosítási összegre, nem az áru vevője, ezért az I. rendű felperes csak a P Kft.-nek fizethetett. Megállapította továbbá a rendelkezésre álló iratokból, hogy az eladó tulajdonában volt az áru annak ellopásakor, vagyis a vevő nem fizette ki az áru ellenértékét, annak birtokába sem került. A P cégek közötti árumozgás gyakorlatát dr. A A és dr. B M tanúk is megerősítették. A rendelkezésre álló adatok alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az áruszámlán lévő paritás ugyan a nemzetközi szokványra hivatkozik, azonban attól eltérő megállapodás jött létre az eladó és a vevő között, ami nem volt kizárt, erre megvolt a lehetőségük. A jelölés azt igazolta a vevő felé, hogy az eladó rendelkezik vagyonbiztosítással, a kárrendezés módjáról azonban az eladó már esetenként dönthetett. Ezt támasztotta alá a már meghallgatott két tanú vallomása is. Mindezekből megállapítható, hogy a felperesi biztosítók jogosultsága fennáll a károsultnak kifizetett összeg károkozókkal szembeni igényérvényesítésére. Ezt követően azt vizsgálta, hogy a P Kft. és az I. rendű alperes között fuvarozási vagy szállítmányozási szerződés jött-e létre. A meghallgatott tanúk nyilatkozataiból azt a következtetést vonta le, hogy egyfelől az alperes akarata fuvarozási szerződés létrehozására terjedt ki, másfelől a szerződő partnere is fuvarozási feladatokkal kívánta megbízni, nem volt tudomása arról, hogy az alperes mögöttes szándéka szállítmányozói tevékenység végzésére irányul. Az alperes által az iratokhoz csatolt

cégnyilvántartás szerinti tevékenységi köre, a társaság reklám- és ismertető anyaga és a biztosítási szerződés, amelyek szállítmányozói tevékenységre vonatkoznak, nem jelentenek olyan bizonyító erőt, ami igazolhatná a 2004. évtől megváltozott helyzetre vonatkozó alperesi állítást. Ezzel szembenálló bizonyítékként értékelte az elsőfokú bíróság a P Kft. és a S cég közötti szállítmányozási szerződést, a S cég felé történt alperesi számlázást, továbbá azt a körülményt, hogy a P Kft. részéről semmi nem utalt arra, hogy az alperes külön elbánásban részesült, az írásbeli szerződéssel szemben rá a szállítmányozó korlátozott felelőssége vonatkozott volna. Mivel a P Kft.-vel fennálló szerződéses kapcsolat 2004-től már a S cég mint szállítványozó közreműködésével működött, az elsőfokú bíróság az alperes azon védekezését, hogy a perbeli megbízásra az írásbeli szerződés hatálya nem terjedt ki, nem fogadta el. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felek között az írásbeli szerződéssel egyezően fuvarozási szerződés jött létre, és az alperes mint fuvarozó felelős a bekövetkezett kárért.

A CMR 3. cikke értelmében a fuvarozó felelőssége kiterjed az általa igénybe vett más személy cselekményéért, érte úgy felel mintha saját cselekménye, mulasztása okozta volna a kárt. A CMR 17. cikkének 2. pontja szerint a fuvarozó abban az esetben mentesül a felelősség alól az áru elveszéséért, ha azt olyan körülmény okozta, melyet nem kerülhetett el, következményeit nem állt módjában elhárítani. A fuvarozási szerződés 4.7. pontja szerint a fuvarozó súlyosan gondatlan magatartása megalapozza a kártérítési felelősségét. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a sofőr magatartása kimerítette a súlyos gondatlanság kategóriáját. Gondos eljárással - a gépjármű motorjának leállítása, a jármű bezárása - elkerülhette volna a jármű és a rakomány ellopását, ezért az alpereseknek a felelősség alóli kimentésre való hivatkozását megalapozatlannak találta. Úgyszintén megalapozatlannak találta a II. rendű alperes korlátozott felelősségére való hivatkozást, mivel G I tanú elmondta, hogy a fuvart a teljes gépjármű foglalásával bonyolították, ehhez igazodott a díjazás, aminek elszámolása 24 tonnán belül független volt az áru súlyától. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az alpereseket egyetemlegesen kötelezte a biztosítót ért kár megfizetésére.

A kereset összegszerűsége körében azt alacsonyabb összegben határozta meg, mivel annak összege nem a káresemény időpontja szerinti devizaárfolyam szerint számítandó, hanem a biztosító 2004. november 12-én kifizetett kártalanítási összegéhez igazodik, figyelemmel arra, hogy a biztosítóra mint törvényi engedményesre a kifizetett kártérítési összeg erejéig szállnak át a biztosított jogai.

A perköltség felől a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott figyelemmel arra, hogy a felperes 1.244.540,-Ft összegben pervesztes lett, az ügyvédi munkadíj mértéke a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontján alapul.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindegyik peres fél nyújtott be fellebbezést.

A felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását úgy kérték, hogy az alpereseket az elutasított összeg, azaz 1.244.540,-Ft tőke, valamint a 30.746.440,-Ft tőke után 2004. augusztus 14-től számított évi 5 % mértékű késedelmi kamat és a perköltség megfizetésére kérték kötelezni.

Arra hivatkoztak, hogy a károsult a teljes követelését szerződéssel a biztosítóra engedményezte, ezért jogosultak az általuk becsatolt engedményezési szerződés alapján a teljes kártérítési összegre, nemcsak a törvényi engedmény alapján általuk kifizetett kártérítési összegre. Ezen túlmenően az engedményezés alapján 2004. augusztus 14-től jogosultak a késedelmi kamatra.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával a felperes teljes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte.

Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a perbeli fuvar megítélésénél az I. rendű alperesnek mind a P Kft.-vel kötött szerződését, mind a S cég megbízását figyelembe vette, mivel a perbeli megbízást az I. rendű alperes a S cégtől kapta. Az I. rendű alperesnek a P Kft.-vel kötött szerződése nem szól a S cégről, vagy annak bármilyen közvetítői szerepéről. Az I. rendű alperes és a S cég között szerződéses kapcsolat nem állt fenn, a jogviszonyra mindössze a megrendelés és annak visszaigazolása vonatkozik mint szerződéses tartalom. Ebben pedig nem szerepelnek olyan kikötések, melyek szerint az I. rendű alperes felelőssége fennállna a fuvarozó által elkövetett hibából származó károkért.

A szerződéses kapcsolat körében változatlanul fenntartotta az elsőfokú eljárás során is kifejtett azon álláspontját, hogy szállítványozó és nem fuvarozó volt, a szándékai mindig is szállítványozási szerződés megkötésére irányultak. Ezzel kapcsolatban tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság a tanúk nyilatkozatait.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor arra hivatkozott, hogy a S cég belépésével nem volt módja az I. rendű alperesnek szállítványozási szerződést kötnie. Egyrészt saját szerződése volt a P Kft.-vel, másrészt gyakran előfordul, hogy egy szerződéses láncolatban több szállítványozó vesz részt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetelési jogát illetően is téves álláspontra helyezkedett, figyelemmel az áruszámlán szereplő CIP paritásra. Ezen túlmenően tévesen jelölte meg az elsőfokú bíróság az áru tulajdonosaként a P Kft.-t azon az alapon, hogy a vevő nem fizette meg az áru ellenértékét. A tanúk vallomása alapján teljesen egyértelmű volt, hogy bár állandóan a CIP paritást használták a felek, teljesen rosszul és fordítva jártak el a biztosítási ügyintézésben. A tanúnak az a kijelentése, hogy az áru eladója esetenként döntött a kárrendezési módról, függetlenül a kikötött paritástól, teljesen szakszerűtlen, jogilag elfogadhatatlan és az ítékezés alapjául nem tehető.

Ezen kívül a felperes részére megállapított ügyvédi munkadíjat mértéktelenül eltúlzottnak találta, különös tekintettel a felperes perelhúzó magatartására, elhúzódo bizonyítására, félrevezető nyilatkozataira.

A II. rendű alperes a fellebbezésében ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte.

Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek keresetelési joga tekintetében megalapozatlanul foglalt állást. Az áruszámlán kikötött CIP paritás azt jelenti, hogy amikor az árut berakták, akkor a kárveszély átszállt a P Limited cégre, ezért az árunak a fuvarozás alatti eltűnése miatti kár károsultja a P Limited.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 365. § (1) bekezdését helyesen hívta fel, azonban nem helytálló jogi következtetést vont le, mivel az adásvételi szerződés létrejötte körében a dolognak a fuvarozó részére történő átadásával a P Kft. az angliai P cég birtokába bocsátotta az árut, aki azt a fuvarozón keresztül átvette, ezért a felek között létrejött egy ingó adásvételi szerződés, amelynek következtében a P Limited lett az áru tulajdonosa, és a P Kft.-nek, a fuvarozónak történő áru átadással vételár követelése keletkezett. Mindez pedig azt jelenti, hogy az angliai P cég, mint az áru tulajdonosa is, károsult lett volna jogosult rendelkezni az áru felett, így a kárigény felett. A CMR egyezmény nem teszi kizárólagossá az igényérvényesítést. A speciális szabályként rögzítésre került CIP paritás alkalmazásával azonban a felek egyértelműen meghatározták a károsult személyét, amely az angliai P cég volt, ezért az I. és a II. rendű felpereseknek jogalapja a követelésre csak és kizárólag akkor lenne, ha az angliai P cégtől szerezték volna meg a követelést.

A biztosítási összeg nem a paritás szerint jogosult szervezet részére került átutalásra, ami álláspontja szerint egyértelműen azt jelenti, hogy a felpereseknek a per kezdete óta tudomása van arról, hogy nem a kártérítés jogosultját elégítették ki. Mindezt alátámasztják a felperesek nyilatkozatai. A felperesek előadása szerint, még ha credit note-tal történik a kártalanítás, akkor is szükség van a helyi P cégnek, azaz az angliai P-nek a kárigényt a P Kft.-re átforgató nyilatkozatára, azaz olyan nyilatkozatra vagy engedményezésre, amelyben a P Limited kijelenti, hogy a károkozásból eredő kárigényét átruházza a P Kft.-re, mert enélkül a P Kft. nem jogosult igényérvényesítésre.

Mivel a jogosultsági láncolat a fent kifejtett kárigény átruházás hiánya miatt megszakadt, ezért a felperesek nem rendelkeznek keresetőségi joggal ahhoz, hogy a II. rendű alperessel szemben követelést érvényesítsenek.

A felperesek az alperesek fellebbezésére tett fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetnek helyt adó részében történő helybenhagyását.

A S cég szerepének értékelésével kapcsolatban előadták, hogy azt semmi nem tiltja, hogy a P Kft. közreműködött vegyen igénybe, ettől az I. rendű alperes szerepe nem változott. A P Kft. a S cégen keresztül kapta az áru fuvarozásra a megbízást. E körben hivatkozott H K tanúvallomására. A tanúvallomásból az is megállapítható, hogy az I. rendű alperes számára egyértelmű volt, hogy a P Kft.-vel fuvarozási szerződéses jogviszonyban állt. A fuvarok lebonyolításában pedig a S cég tölti be a közvetítő szerepet. Az I. rendű alperes a keretszerződés 3.9. pontja értelmében magára többletkötelezettséget vállalt, aminek alapján az alvállalkozójával egyetemleges felelősség terheli.

A keresetőségi joggal kapcsolatban kifejtették, hogy jelen ügyben a címzett a vételárat a P Kft.-nek nem fizette meg előre, ezért az áru fuvarozás közbeni eltűnése miatt őt kár nem is érte. A jelen ügyben a rakomány egésze tűnt el a fuvarozás során anélkül, hogy a címzethez csak egy része is megérkezett volna, ezért a CMR 12. cikk 2. pontjának alkalmazása nem jöhet szóba. A címzeti igényérvényesítési jog sem kizárólagos a CMR 13. cikke szerint.

A paritással összefüggésben változatlanul fenntartották azt az álláspontjukat, hogy az a fuvarozói jogviszonyra nincs kihatással, a CMR, a Ptk., a credit note és a P

cégek által aláírt 2008. február 11-i irat is alátámasztják, hogy a P Kft. volt a perbeli kárügy jogosultja.

A II. rendű felperes perbeli jog- és cselekvőképességének igazolására a jogi képviselő hivatkozott az 1997. évi CXXXII. törvény 3. § (1) bekezdés, 9. § (1) bekezdés, 15. §, 2. § b) pont, 10. § (2) bekezdés, 24. § (1) bekezdéseire, valamint a biztosítókról szóló 2003. évi LX. törvény 5. § (2) bekezdésére, 10. § (1) bekezdésére, (2) bekezdés d) pontjára, a 31-32. §-aira, amikből egyértelműen megállapítható, hogy mint fióktelep a saját cégneve alatt jogokat szerezhetsen és kötelezettségek terhelhetik, ezért a Pp. 48. §-a alapján perbeli jogképességgel és a Pp. 49. §-a alapján perbeli cselekvőképességgel rendelkezik.

Hangsúlyozta, hogy perelhúzó magatartást - az I. rendű alperes állításával ellentétben - nem tanúsítottak.

A CMR mint általános szabály és a CIP paritás mint speciális szabály vonatkozásában kifejtett II. rendű alperesi álláspont téves, mivel a CMR a károsult és a fuvarozó, míg a paritás az eladó és a vevő jogviszonyára vonatkozik. Az egész per során következetesen arra hivatkoztak, hogy a károsult P Kft.-t kártalanították, amelyet a per során számos okirattal is igazoltak.

Fenntartották azt a korábbi álláspontjukat, hogy a P cégek között engedményezésre nem volt szükség, mivel az angliai P céget nem érte kár. Ezen túlmenően hivatkoztak arra, hogy az engedményezéshez a Ptk. semmilyen alakszerűségi követelményt nem fűz, akár ráutaló magatartással is végbemehet. Ilyen ráutaló magatartásnak tekinthető pl. a credit note kiállítása is.

A II. rendű felperes fellebbezése részben alapos, az alperesek fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást érdemben helyesen állapította meg és megalapozott jogi következtetéssel marasztalta egyetemlegesen az alpereseket.

A II. rendű felperes nevében előterjesztett fellebbezés annak összecszerűsége vonatkozásában megalapozott, míg a kamat kezdő időpontja tekintetében nem alapos.

A jelen eljárásban a II. rendű felperes a keresetét elsődlegesen a P Kft.-vel kötött engedményezési megállapodásra alapította.

A Ptk. 328. §-ának (1) bekezdése szerint a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés). Az engedményezés olyan szerződés, amellyel a jogosult a követelését ruházza át másra, azaz az eredeti jogosult helyébe új jogosult lép, egyéb vonatkozásban az eredeti szerződés nem változik. A Ptk. 329. §-ának (1) bekezdése is kimondja, hogy az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép és a (3) bekezdés értelmében a kötelezett az engedménnyel szemben érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyek az eredeti jogosulttal fennálló jogviszony alapján megilleti.

A Ptk. 331. §-ában foglalt rendelkezés szerint, ha a követelés jogszabály rendelkezése (törvényi engedmény) folytán száll át másra, azok eltérő rendelkezése hiányában az engedményezés szabályait kell alkalmazni.

A Ptk. 558. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a biztosító a kárt megtérítette, őt illetik meg azok a jogok, amelyek a biztosítottat illetnék meg a kárért felelős személlyel szemben. Ebből következően - a törvény erejénél fogva - a biztosítóra száll át a biztosítottnak (károsultnak) a kárért felelős személlyel szemben a kár megtérítésére irányuló követelése.

Mindez azt jelenti, hogy a biztosító a törvény erejénél fogva - jelen esetben az írásbeli engedményezési szerződés alapján is - belép azokba a jogokba, amelyek a károsultat a kárért felelős személlyel szemben megilletik.

A Ptk. 558. § (1) bekezdésének rendelkezéseiből következően az igényérvényesítés során a biztosítót ugyanazon jogok illetik meg, mint a károsult biztosítottat illeték volna meg a biztosítási szerződés híján, azonban e jogokkal a biztosító csak olyan mértékben és arányban élhet, ahogyan és amilyen mértékben ő a biztosítási szerződés alapján teljesített. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a biztosító külön megállapodás folytán a biztosított nevében azokat az igényeket is érvényesítse, amelyeket csak a biztosított érvényesíthetne a károkozóval szemben. Ilyen megállapodás esetén, amennyiben pert indít a károkozó ellen igényének érvényesítése céljából, a biztosító köteles is az általa indított perben a biztosított kívánságára az őt megillető kártérítési összeget is érvényesíteni.

Jelen esetben a 2004. szeptember 29-én kelt engedményezési szerződés szerint a P Kft. engedményezi és átruházza a perbeli káreseménnyel kapcsolatos valamennyi igényét és követelését az I. rendű felperesre, amely az alábbiakban részletezett értékekre terjedt ki: a veszteség összege a számlaértéknek megfelelően: 97.632,-GBP; önrész: 5.000,-EUR. Mindez pedig azt jelenti, hogy a P Kft. a biztosítóra nemcsak a teljes kárát, hanem a biztosító által levont és ki nem fizetett önrész követelését is engedményezte. A biztosító ugyanis a biztosítási szerződés alapján - levonva a P Kft.-t terhelő önrészt - 35.101.901,-Ft-ot utalt át 2004. november 12-én, míg a teljes kár a káresemény időpontjában figyelembe vett deviza árfolyamon számolva a 97.632,-GBP-nak megfelelően 36.346.440,-Ft, amiből a II. rendű felperes levonta a II. rendű alperes által kifizetett 5.600.000,-Ft-ot.

Mivel a felperes a Ptk. 329. §-ának (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Ptk. 558. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra is - a régi jogosult (károsult) helyébe lépett, ezért azok a jogok illeték meg, amelyek a károsultat a kárért felelős személlyel szemben megilletnék, vagyis a biztosító a teljes kár megtérítésére megalapozottan terjesztette a 30.746.440,-Ft összegű igényét; azaz az elsőfokú bíróság által meg nem ítélt 1.244.540,-Ft töke is jár a II. rendű felperes részére.

Az engedményezést tartalmazó megállapodásban határozottan és pontosan meg kell jelölni azt a követelést, amelyre az engedményezés vonatkozik, figyelemmel arra, hogy az engedményezéssel a követelés átruházására kerül sor. A megállapodás összepszerűen meghatározza az engedményezett követeléseket, azonban nem tartalmazza a késedelmi kamatokra vonatkozó megállapodást még utalás formájában sem. A kamat a pénzkövetelés járuléka ugyan, ebből a jellegből azonban nem következik az, hogy az engedményezett követelés kamatára kiterjed

az engedményezés erre vonatkozó kifejezett megállapodás nélkül is, ahogy erre a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében maga is rámutatott (BH1993/95., BH1997/449.). Mindebből az következik, hogy a kamatok engedményezéséről meg kell állapodni, a perbeli szerződés azonban a kamatokra nem tartalmazott rendelkezést, ezért azok engedményezésére nem került sor.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság, továbbá a CMR 27. cikkének 1. pontját is alapul véve, megalapozottan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a késedelmi kamat kezdő időpontja a biztosító teljesítésének a határideje, ami 2004. november 12-én volt.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében alaptalanul sérelmezte azt, hogy a perbeli jogviszonyban az elsőfokú bíróság által megállapítottal szemben nem fuvarozóként, hanem szállítmányozóként járt el. Nem vitásan a P Kft. az I. rendű alperessel 2004. június 17-én kötötte meg a határozott idejű közúti fuvarozási keretszerződést, aminek nem mond ellent és nem zárja ki azt, hogy a P Kft. a holland céggel való szállítmányozási szerződése alapján a konkrét megbízást az I. rendű alperesnek adja a P Kft. nevében. Éppen ez a megbízás az, ami az I. rendű alperes és a holland cég közötti szerződéses kapcsolatot megeremti. Ennek nem mond ellent az, hogy az I. rendű alperes és a holland cég között azt megelőzően írásbeli szerződés nem jött létre. Az I. rendű alperesnek a P Kft.-vel megkötött szerződése nem zárja ki azt, hogy a fuvarozásra a megrendelést a P Kft. szállítmányozóján keresztül kapja meg az I. rendű alperes. Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság, hogy a társaság bejelentett tevékenységi köre, továbbá, hogy a biztosítása szállítmányozási tevékenységre vonatkozik, nem elegendő a szállítmányozási szerződés megkötésére irányuló szándék igazolására. A kialakult bírói gyakorlat szerint önmagában a tevékenységi körként kizárólag a szállítmányozás feltüntetése és a fuvarszköz hiánya sem jelenti egyértelműen, hogy fuvarozási szerződést nem köthet, csak szállítmányozási szerződést. A 2004. június 17-én mindkét fél által aláírt szerződés elnevezése is közúti fuvarozási szerződés, ahol az I. rendű alperes fuvarozóként került megjelölésre és a szerződés egésze a fuvarozási szerződés elemeit tartalmazza.

Az elsőfokú eljárás során meghallgatott tanúk vallomása - többek között a két alperesi alkalmazott tanúvallomása is - azt támasztotta alá, hogy a peres felek fuvarozási és nem szállítmányozási szerződés kötöttek. Az elsőfokú bíróság a tanúk nyilatkozatait helyesen értelmezte, azok megerősítették az írásbeli fuvarozási szerződést. Az elsőfokú bíróság részéről az I. rendű alperesnek a fuvarozói tevékenység ellátásával kapcsolatos bizonyítékok helytálló értelmezése alapján azoknak a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti másodfokú eljárásban történő felülmérlegelésére nincs lehetőség.

Nem vitásan az I. rendű alperes a P Kft.-vel 2004. június 17-én kötött szerződést aláírta. A szerződés 3.9. pontja és a 4.7. pontja az általános szabályokhoz képest súlyosabb felelősséget ró az I. rendű alperes terhére, amit azonban az I. rendű alperes aláírt, ezért azt tudomásul vette.

A szerződés 3.9. pontja szerint a fuvarozó jogosult külső felet megbízni a fuvarozás végrehajtásával és ebben az esetben a P Kft. és a fuvarozó megállapodik ennek operatív megvalósításáról. Ilyen megbízás esetén a jelen szerződés feltételei és kikötései a fuvarozó alvállalkozójára is vonatkoznak. A felelősség azonban minden körülmények között a fuvarozót terheli.

A 4.7. pont szerint a fuvarozó kártérítésben részesíti és kártalanítja a PKft.-t bármilyen költséggel vagy veszteséggel kapcsolatban, amely a fuvarozónak, munkavállalóinak vagy megbízottainak a szolgáltatások teljesítése során felmerülő súlyos gondatlansága vagy szándékos cselekményei által előidézett testi sérülésből vagy vagyoni kárból ered.

A szerződésnek ezek a rendelkezései pedig azt támasztják alá, hogy az I. rendű alperes a P Kft.-nél bekövetkezett kárért mindenképpen felelősséggel tartozik.

A II. rendű felperes keresetösségi jogával kapcsolatban megalapozatlan a CIP paritásra történő I. rendű alperesi fellebbezési hivatkozás. A 2004. augusztus 4-én kiállított számlán a fizetés módja és határideje rovatba került rögzítésre: CIP Final Destination. Helyesen értékelte azt az elsőfokú bíróság, hogy a CIP paritás nemzetközi kereskedelembe szokás, szokvány és nem jogszabály, alkalmazását sem hatóság, sem szakmai szervezet nem írhatja elő. A szerződő feleket azonban kötelezi, ha közös akarat alapján szerződésükbe foglalják. A CIP paritás alapján valóban a feladónak a kötelezettsége a fuvarozási és a biztosítási szerződés megkötése, ami azonban nem azt jelenti, hogy igényérvényesítésre csak és kizárólag a címzett, azaz a vevő jogosult. Jelen esetben - ráutaló magatartással - az eladó és a vevő a CIP paritástól eltértek, ahogy erre az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott, mivel az eladó által megkötött biztosítási szerződés kedvezményezettje nem a vevő, hanem az eladó volt, ezért a vagyont biztosítási szerződés alapján kizárólag az eladó jogosult igényérvényesítésre.

Megalapozatlan az I. rendű alperesnek az ügyvédi munkadíj eltúlzott voltára történő hivatkozása is.

A Pp. 75. § (1) bekezdése szerint a perköltség - a törvényben meghatározott kivételeket nem tekintve - mindaz a költség, amely a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merült fel.

A Pp. 78. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pereszes felet kell kötelezni; ez alól annyiban van helye kivételnek, amennyiben a 80-83 §-ok eltérően rendelkeznek, vagy a törvény egyéb kifejezett rendelkezése a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére rója.

A jelen ügyben alkalmazandó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése szerint, ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, vagy ha a fél ezt kéri, a bíróság a képviselőt ellátásával felmerült munkadíj összegét a (2)-(6) bekezdésben foglaltak figyelembevételével állapítja meg. A (2) bekezdés a) pontjának rendelkezése szerint polgári perben, az elsőfokú bírósági eljárásban az

ügyvéd munkadíjának a pervesztes felet terhelő összege 10.000.000,-Ft-ot meg nem haladó pertárgyérték esetén a pertárgyérték 5 %-a, de legalább 10.000,-Ft; a b) pont szerint a 10.000.000,-Ft feletti, de 100.000.000,-Ft-ot meg nem haladó pertárgyérték esetén az a) pontban meghatározott munkadíj és a 10.000.000,-Ft feletti összeg 3 %-a, de legalább 100.000,-Ft. A hivatkozott rendelet 3. § (6) bekezdése azt mondja ki, hogy a munkadíj megállapítása során a munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

A másodfokú bíróság a felterjesztett iratokból megállapította, hogy az alperesek az elsőfokú eljárás során a döntésre tekintettel pervesztesek lettek, ezért a fenti jogszabályi rendelkezésekből következően a II. rendű felperes költségeit az alpereseknek kell megfizetniük. A II. rendű felperes az elsőfokú eljárás során a perköltség igényét nem jelölte meg, nem csatolt megbízási szerződést az ügyvédi munkadíj összegére vonatkozóan, ezért azt a per egyéb adatainak alapulvételével kellett meghatározni.

Az ügyvédi munkadíj mértékének számításakor a bírói gyakorlat a mérlegelés fő szempontjának az ügyvéd által kifejtett munkát tekinti és ennek keretében figyelembe veszi az adott ügy jellegét, a pertárgy értékét, a jogi megítélésének a fokát, az előterjesztett beadványok terjedelmét és mennyiségét, a tárgyalásokon való részvételét.

Jelen esetben a pertárgy értéke 30.746.440,-Ft volt. A 2005. szeptember 27-én indult ügyben öt tárgyalás tartására került sor, ahol széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le az elsőfokú bíróság. A tárgyalásokon a felperesi jogi képviselő mindvégig jelen volt, bizonyítási indítványait a bíróság felhívásának megfelelően, határidőben előterjesztette, az I. rendű alperes állításával szemben perelhúzó magatartást nem tanúsított. Az alperesek összes kifogására reagált, az azokkal kapcsolatos bizonyítékait határidőn belül előterjesztette. Mindez pedig azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően az általa megállapítottnál magasabb összegű ügyvédi munkadíjat is megállapíthatott volna jogszerűen.

A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 4/A. §-a, amely 2004. január 1-jétől hatályos, úgy rendelkezik, hogy az ügyvédi munkadíj 3. §-ban meghatározott összege a tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét nem tartalmazza; azt a díj összegén mint adóalapon felül kell - a külön jogszabály rendelkezései szerint - felszámítani. Ebből következően az ügyvédi munkadíjhoz hozzá kell számítani a külön jogszabály szerint fizetendő áfát is, ahogy azt az elsőfokú bíróság a határozatában helyesen tette.

A II. rendű alperes a fellebbezésében a CIP paritással kapcsolatban ugyancsak vitatta a II. rendű felperes keresetösségét.

A CMR 12. cikk 1. pontja alapján a feladó jogosult az áru felett rendelkezni, különösképpen kérheti, hogy a fuvarozó ne fuvarozza tovább az árut, változtassa meg a kiszolgáltatásra előírt helyet, vagy az árut más címzettnek szolgáltatassa ki,

mint akit a fuvarlevélben megjelöltek. A 2. pont szerint ez a jog megszűnik, amint a fuvarlevél második példányát a címzettnek átadták vagy a címzett a 13. cikk 1. pontja szerinti jogát gyakorolja. A fentiek a rendelkezési jog tartalmát, a feladó rendelkezési jogának a megszűnését és a rendelkezési jog címzett általi megszerzését szabályozzák. Ezt egészíti ki a CMR 13. cikk 1. pontjának második fordulata azzal, hogy a címzett jogosulttá válik a fuvarozási szerződésből eredő jogait a fuvarozóval szemben saját nevében érvényesíteni az áru elveszése esetén. Ez utóbbi szabályozás azonban nem szól arról, hogy a címzett jogosulttá válása kizárólagos lenne, azaz ezzel egyidejűleg a feladó igényérvényesítési joga megszűnne.

Az elsőfokú eljárás irataiból a másodfokú bíróság megállapította, hogy az áru tulajdonosa a feladó volt, a vételárat a címzettnek utólag az átvételt követően kellett volna teljesítenie. Mivel az áru a címzethez egyáltalán nem érkezett meg, ezért a vételárat sem fizette ki és a kár nem őt, hanem a feladót érte. A CMR ágazati jogszabályként megelőzi a Ptk. fuvarozási szerződésre vonatkozó rendelkezéseit, a Ptk. 506. § (1) bekezdése szerint a Ptk. szabályai csak akkor alkalmazhatók, ha a CMR másképp nem rendelkezik, jelen esetben azonban eltérő jogi szabályozás nem áll fenn. A Ptk. 497. § (4) bekezdése is a feladó és a címzett igényérvényesítési jogosultságát állapítja meg azzal, hogy bármelyik fél részéről történt érvényesítés a másik félnek ezt a jogát megszünteti.

Mindezekből az következik, hogy a II. rendű alperes álláspontjával ellentétben a címzett és a feladó közötti engedményezésre nem volt szükség, ezért az igényérvényesítési láncolat sem szakadt meg.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a marasztalás tőke összegét 1.244.540,-Ft-tal felemelte.

Mivel az alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, a II. rendű felperes fellebbezése részben eredményes volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alpereseket a II. rendű felperes javára perköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg és azzal, hogy az ügyvédi munkadíj összege 500.000,-Ft, amelyhez 100.000,-Ft áfa fizetési kötelezettség tartozik. Ezen túlmenően a II. rendű felperes által lerótt 74.700,-Ft fellebbezési eljárási illetéket is meg kell fizetniük az alpereseknek a II. rendű felperes részére.

A II. rendű alperes fellebbezésének eredménytelenségére tekintettel, továbbá az illetékfeljegyzési joga miatt a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján kell a fellebbezési eljárási illetéket megfizetnie az államnak külön felhívásra.

Budapest, 2008. év december hó 5. napján

álínkásné dr. Míka Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna sk.
előadó bíró

. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány híteléül:

Bírósági tísztvíselő